וְתָנְיָא, רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר מֵעוֹלָם לֹא יָרְדָה שְׁכִינָה לְמַטָּה – לארץ, וְלֹא עָלוּ מֹשֶׁה וְאֵלִיָּהוּ לַמָּרוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קטו טז) 'הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַה' וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי אָדָם', הרי שמקום שכינה בשמים ומקום בני אדם בארץ, וכיון שמבואר בפסוק שהשכינה ירדה על הכפורת מוכח שמעשרה טפחים ולמעלה נחשב למקום נפרד ואינו בכלל 'למטה', ואם כן הוא הדין לגבי מחיצה שרק אם יש בה עשרה טפחים או יותר נחשבת לרשות בפני עצמה, ולכך סוכה שגבוהה פחות מעשרה אין על הדפנות שם 'מחיצה' ופסולה.

מקשה הגמרא: וְכִי לֹא יָרְדָה שְׁכִינָה לְמַטָּה, וְהָכְתִיב (שמות יט ב) בפרשה שקודם מתן תורה 'וַיִּחַן ה' עַל הַר סִינַי', ומפורש שהשכינה ירדה למטה. מתרצת הגמרא: אין כוונת הפסוק לומר שהשכינה ירדה עד להר ממש, אלא שכביכול ירדה עד לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים מההר. מוסיפה הגמרא ומקשה מפסוק אחר: וְהָכְתִיב (זכריה יד ד) בנבואת זכריה לעם ישראל שלעתיד יבוא הקדוש ברוך הוא 'וְעָמְדוּ רַגְלָיו בַּיּוֹם הַהוּא עַל הַר הַזֵּיתִים', ומפורש בפסוק שתרד השכינה על ההר. מיישבת הגמרא: שאף בפסוק זה הכוונה היא שתרד השכינה רק עד לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה טְפָחִים מהקרקע, ולא על הקרקע ממש.

ממשיכה הגמרא ומקשה על דברי רבי יוסי שאמר שלא עלו משה ואליהו למרום, וְכִי לֹא עָלוּ מֹשֶׁה וְאֵלִיָּהוּ לַמָּרוֹם, וְהָכְתִיב (שמות יט ג) בפרשה שעלה משה לקבל את התורה, 'וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹהִים', ומפורש בפסוק שעלה משה למרום. מיישבת הגמרא: שאכן משה רבינו לא עלה אלא רק עד לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טפחים – שהיה מופלג מהשמים עשרה טפחים. מוסיפה הגמרא להקשות מהפסוק שמבואר בו שאליהו עלה למרום, וְהָכְתִיב (מלכים ב ב יא) 'וַיַּעַל אֵלִיָּהוּ בַּסְעָרָה הַשָּׁמָיִם', ובפשטות כוונת הפסוק שעלה אליהו לשמים ממש. מיישבת הגמרא: שאף כאן הכוונה שהוא עלה והגיע רק עד לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טפחים מהשמים.

מקשה הגמרא מפסוק אחר: וְהָכְתִיב (איוב כו ט) 'מְאַחֵז פְּנֵי כִסֵּא פָּרַשׂ עָלָיו עֲנָנוֹ', וְאָמַר רַבִּי תַּנְחוּם מְלַמֵּד שֶׁפִּיֵּרֵשׁ שַׁדַּי מִזִּיו שְׁכִינָתוֹ וַעֲנָנוֹ עָלָיו, ובפשטות כוונת הפסוק שמשה עלה למרום. מיישבת הגמרא: שגם כאן לא עלה משה למרום ממש, אלא רק עד לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טפחים. ממשיכה הגמרא ומקשה: הלא מִכָּל מָקוֹם 'מְאַחֵז פְּנֵי כִסֵּא' כְּתִיב, וכיון שכסא כבודו של הקב"ה נמצא בשמים ממש, אם כן משה שאחז בכסא על כרחך שהיה בשמים ממש ולא למטה מעשרה טפחים. מיישבת הגמרא: אכן משה עלה רק עד למטה מעשרה טפחים, אלא שאִישְׁתַּרְבּוּבֵי אִישְׁתַּרְבֵּב לֵיהּ כִּסֵּא – נמשך הכסא והגיע עַד למטה מֵעֲשָׂרָה טפחים מהשמים, וְנָקַט בֵּיהּ – ואחז בו משה.

כיון שיסוד הלימוד שעשרה טפחים הוא רשות בפני עצמו הוא מכך שגובה הארון והכפורת הוא עשרה טפחים, מבררת הגמרא מנין לנו זה: בְּשְׁלָמָא אָרוֹן מבואר בתורה שקומתו תְּשָׁעָה טפחים, דִּכְתִיב (שמות כה ז) 'וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבּוֹ וְאַמָּה וָחֵצִי קֹמָתוֹ' וכיון ששיעור אמה שש טפחים נמצא גובה הארון תשעה טפחים, אֶלָּא כַּפּוֹרֶת שהיה גובהה טֶפַח, מָנָלָן הלא בתורה לא מפורש מידת עוביה של הכפורת. מפרשת הגמרא: דִּתְנֵי רַבִּי חֲנִינָא כָּל הַכֵּלִים שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה במשכן נָתְנָה בָּהֶן תּוֹרָה מִדַּת אָרְכָּן וּמִדַּת רָחְבָּן וּמִדַּת קוֹמָתָן, אבל כַּפּוֹרֶת אף שִׁמְּדַת אָרְכָּהּ וּמִדַּת רָחְבָּהּ נָתְנָה התורה כנאמר (שם כה יז) 'וְעָשִׂיתָ כַּפֹּרֶת זָהָב טָהוֹר אַמָּתַיִם וָחֵצִי אָרְכָּהּ וְאַמָּה וָחֵצִי רָחְבָּהּ', מכל מקום מִדַּת קוֹמָתָהּ – מידת עוביה של הכפורת לֹא נָתְנָה, וכיון שכן צָא וּלְמַד מידת קומתה מִפָּחוֹת שֶׁבַּכֵּלִים – מדבר שהוא פחות וטפל לכלים דהיינו מסגרת השולחן, שֶׁנֶּאֱמַר (שם כה כה) בפרשת ציווי עשיית השולחן 'וְעָשִׂיתָ לּוֹ מִסְגֶּרֶת טֹפַח סָבִיב', הרי לנו שמסגרת השולחן היה גובהה טפח, ונלמד ממסגרת השולחן לכפורת, מַה לְּהַלָּן – מסגרת השולחן היה גובהה טֶפַח, אַף כָּאן – הכפורת גובהה טֶפַח. מקשה הגמרא: מדוע נלמד ממסגרת שהיא פחות שבכלים, וְנִילַף מִכֵּלִים גּוּפַיְיהוּ – נלמד את גובה הכפורת מהכלים שהיו במשכן שהיה שיעור גובהם גדול יותר מטפח, וכן נאמר בכפורת שהיתה יותר מטפח. מתרצת הגמרא: תַּפַּשְׁתָּ מְרוּבֶּה לֹא תַּפַּשְׁתָּ, תַּפַּשְׁתָּ מוּעָט תַּפַּשְׁתָּ – כל דבר שאפשר לפרש את משמעותו הן מרובה והן מועט, מוטב לתפוס בידינו את האפשרות המועטת ולא את האפשרות המרובה, ולכך הוא הדין בענייננו שמוטב ללמוד את שיעור הכפורת ממסגרת השולחן ששיעורה מועט ולא משאר כלים ששיעורם מרובה. מקשה הגמרא: לדבריך שעדיף לתפוס את המועט, מדוע לומדים את גובה הכפורת ממסגרת השולחן, וְנִילַף מִצִּיץ שהיה גובהו שתי אצבעות בלבד [שהוא פחות מטפח], דְּתַנְיָא, צִיץ הָיוֹ"ד כְּמִין טַס שֶׁל זָהָב וְרָחָב שְׁתֵּי אֶצְבָּעוֹת וּמוּקָּף מֵאָזֶן לְאָזֶן של הכהן הגדול, וְכָתוּב עָלָיו קודש לה' בְּשִׁתֵּי שִׁיטִין – שתי שורות, יו"ד ה"א מִלְמַעְלָה בסוף השורה העליונה, וְקֹדֶשׁ לָ"ד מִלְּמַטָּה – בתחילת השורה התחתונה. וְאָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּרְבִּי יוֹסֵי, אֲנִי רְאִיתִיו – את הציץ בְּרוֹמִי, וְהָיָה כָּתוּב עָלָיו קֹדֶשׁ לַה' בְּשִׁיטָה אַחַת – בשורה אחת. מבואר בברייתא זו ששיעור גובהו של הציץ היה ב' אצבעות, ואם כן קשה מדוע לא לומדים את גובה הכפורת מהציץ. מתרצת הגמרא: דַּיְנִין כֶּלִי – כפורת מִכֶּלִי – מסגרת השולחן, וְאֵין דַּיְנִין כֶּלִי – כפורת מִכֶּלִי שֶׁתַּכְשִׁיט – ציץ. כלומר, ששיעור גובה הכפורת שהוא כלי יש ללמוד משיעור גובה כלי אחר שהיה במשכן, אך אין ללומדו מהציץ שאינו כלי אלא תכשיט לכהן גדול, לא ניתן ללמוד ממנו לשיעור גובה הכפורת. מקשה הגמרא: וְנִילַף שיעור גובה הכפורת מִזֵּר של הארון או של המזבח או של המסגרת שהיה גובהו משהו, דְּאָמַר מַר, זֵר היה גובהו מַשֶּׁהוּ, ונאמר שגם הכפורת גובהה משהו. מתרצת הגמרא: דַּיְנִין כְּלִי מִכְּלִי, וְאֵין דַּיְנִין כְּלִי מֵהֶכְשֵׁר כְּלִי – הזר אינו כלי אלא רק הכשר ותיקון כלי, שהיה עשוי לקשט את הארון והמזבח והשולחן, ועל כן אין ללמוד ממנו לכפורת שהיתה כלי ממש. מקשה הגמרא: אִי הָכִי, היאך לומדים גובה הכפורת מגובה המסגרת של השולחן, והלא מִסְגֶּרֶת נַמִּי רק הֶכְשֵׁר כְּלִי הוּא – הגמרא הבינה שמסגרת השולחן היתה מונחת מעל דף השולחן, ואם כן לא באה המסגרת לשולחן אלא כדי לקשטו. דוחה הגמרא ואומרת, שמסגרת השולחן לא היתה מעליו, אלא מִסְגַּרְתּוֹ של השולחן לְמַטָּה מדף השולחן הָיְתָה נתונה בין רגלי השולחן, ועליה הניחו את דף השולחן, נמצא אם כן שהמסגרת לא היתה קישוט לשולחן אלא חלק ממנו ולכן היא נחשבת כלי.

מקום המסגרת שנוי במחלוקת רבי יוסי וחכמים כמבואר במסכת מנחות (צה:), ואם כן שואלת הגמרא: הָנֵיחָא לְמַאן דְּאָמַר מִסְגַּרְתּוֹ לְמַטָּה הָיְתָה ועליה מונח דף השולחן, יובן שפיר האיך ניתן ללמוד ממנה לגובה הכפורת, אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר מִסְגַּרְתּוֹ לְמַעְלָה הָיְתָה ולקישוט בעלמא, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר, תְּאִי הֶכְשֵׁר כְּלִי הוּא – הלא לדבריו המסגרת של השולחן גם כן היתה הכשר כלי, ואם ניתן ללמוד ממנה לשיעור גובה הכפורת אף שהיא הכשר כלי, היה עלינו ללמוד מזר ששיעורו משהו שהרי תפסת מועט תפסת. אֶלָּא – חוזרת הגמרא לומר שאכן ניתן ללמוד את שיעור גובה הכפורת גם מהכשר כלי, והטעם שלמדים זאת ממסגרת השולחן ולא מזר, משום שדַּיְנִין דָּבָר שֶׁנִּתְּנָה בּוֹ תּוֹרָה מִדָּה – מידת אורכה ומידת רוחבה של הכפורת מפורש בתורה ורק גובהה לא התפרש, מִשולחן שגם הוא דָּבָר שֶׁנִּתְּנָה בּוֹ תּוֹרָה מִדָּה, וְאַל יוֹכִיחַ צִיץ וְזֵר שֶׁלֹּא נִתְּנָה בָּהֶן תּוֹרָה מִדָּה כְּלָל.

הגמרא מביאה מקור נוסף לשיעור גובה הכפורת: רַב הוּנָא אָמַר מֻתְּבָא – ממה שכתוב בהזאת דם הפר ביום הכיפורים (ויקרא טז יד) 'וְלָקַח מִדַּם הַפָּר וְהִזָּה בְאֶצְבָּעוֹ עַל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת קֵדְמָה' והזאה זו היתה על עובי הכפורת [ולא על הכפורת עצמה], נמצא אם כן שעובי הכפורת נקראת בלשון 'פני', וכיון שאֵין פָּנִים של אדם פָּחוֹת מִטֶּפַח, נלמד שעובי הכפורת גם הוא גבוה טפח. מקשה הגמרא על דברי רב הונא: מדוע למד את שיעור 'פני' מפני אדם, וְאֵימָא – שמא נאמר שהוא יותר מטפח כְּמוֹ אַפַּי

דְּבַר יוֹכָנִי – עוף גדול מאוד ופניו גדולים יותר מטפח. מתרצת הגמרא: תְּפַשְׁתָּ מְרוּבֶּה לֹא תְפַשְׁתָּ, תְּפַשְׁתָּ מוּעָט תְּפַשְׁתָּ – מוטב ללמוד מפנים של אדם ששיעורו מועט ולא מבר יוכני ששיעורו מרובה. מקשה הגמרא: לדבריך שמוטב ללמוד מהשיעור המועט, אם כן וְאֵימָא ששיעור 'פני' שנאמר בכפורת הוא כְּאַפֵּי דְּצִיפְרְתָא דְּזוּטַר טוּבָא – כפני ציפור שקטנים מטפח. מתרצת הגמרא: אָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב, רַב הוּנָא שאמר ששיעור 'פני' האמור בכפורת הוא כפני אדם ששיעורו טפח לא אמר כן מסברא, אלא 'פָּנַי' 'פָּנַי' גָּמַר – למד זאת מגזירה שוה, כְּתִיב הָכָא 'אֶל פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת', וּכְתִיב הָתָם (בראשית כז ל) 'וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו', וכשם ששם כוונת הפסוק לפני יצחק שהם פני אדם, הוא הדין שגם לגבי כפורת כוונת הפסוק לפני אדם ששיעורן טפח.

מקשה הגמרא: וְנֵילַף מַמָּנִים שֶׁל מַעֲלָה – פני המלאכים, שגם בהם נאמר בתורה לשון 'פני', דִּכְתִיב (שם לג י) שאמר יעקב לעשיו שיקבל את מנחתו 'כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי' – כיון שראיתי פניך, וזה חשובין לי כראיית פני המלאך, שהרי ראיתי את השר שלך, הרי שפני מלאך נקראים 'פני', וניתן ללמוד גזירה שוה מ'פני' המלאך שהם יותר מטפח. מתרצת הגמרא: תְּפַשְׁתָּ מְרוּבֶּה לֹא תְפַשְׁתָּ, תְּפַשְׁתָּ מוּעָט תְּפַשְׁתָּ. חוזרת הגמרא ומקשה: וְנֵילַף גזירה שוה מְכְּרוּב שגם בו נכתב 'פני' ופניו פחות מטפח, דִּכְתִיב (שמות כח ב) 'וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אָחִיו אֶל הַכַּפֹּרֶת יִהְיוּ פְּנֵי הַכְּרֻבִים'. מתרצת הגמרא: אָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב, גְּמִירִי – קבלה בידם, שאֵין פְּנֵי כְּרוּבִים פְּחוּתִין מִטֶּפַח. מוסיפה הגמרא: וְרַב הוּנָא נַמִּי שלמד ששיעור גובה הכפורת טפח מגזירה שוה 'פני פני', מֵהָכָא גְּמִיר – למד את דבריו מ'פני' הכרובים [ולא כמבואר לעיל שלמד זאת מפניו של יצחק]. ומבארת הגמרא, מַאי כְּרוּב – מהו לשון 'כרוב', אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ כְּרַבְיָא – פני תינוק, שֶׁכֵּן בְּבָבֶל קוֹרִין לִינוֹקָא – לתינוק רַבְיָא. אָמַר לֵיהּ אַבָּיֵי לרבי אבהו, אֶלָּא מַעֲתָּה – לדבריך שפני כרוב הוא פני אדם, קשה דְּהא כְּתִיב (יחזקאל י יד) לגבי המרכבה שראה יחזקאל שהיו בה ארבעה פנים 'פְּנֵי הָאֶחָד פְּנֵי הַכְּרוּב וּפְנֵי הַשֵּׁנִי פְּנֵי אָדָם וְהַשְּׁלִישִׁי פְּנֵי אַרְיֵה וְהָרְבִיעִי פְּנֵי נָשֶׁר', ולדבריך שפני כרוב הם טפח כפני אדם מדוע חילקם הכתוב, הלא הֲיֵינוּ כְּרוּב הֲיֵינוּ אָדָם. מתרצת הגמרא, שאכן פני כרוב הוא פני אדם, אלא שפני אדם הם אַפֵּי רַבְרְבֵי – דמות פנים גדולות, ופני כרוב הם אַפֵּי זוּטְרֵי – דמות פנים קטנות.

כפי שהתבאר שיעור עשרה טפחים בסוכה נלמד מגובה הארון והכפורת שהיה גובהם עשרה טפחים. מקשה הגמרא: וּמַמַּאי דַּחֲלָלְהִי עֲשָׂרָה בַּר מִפְּכָּכָהּ – מנין ששיעור עשרה טפחים שנאמר בסוכה הוא לחלל הסוכה חוץ מהסכך, אֵימָא – אמור שכשם שהארון והכפורת שהיתה מכסה אותו היה שיעורם הכולל עשרה טפחים, כמו כן לגבי סוכה שנאמר בה עשרה טפחים הוא בַּר מִפְּכָּכָהּ – בצירוף הסכך, ונכשיר סוכה גם אם כל הסכך שלה נמצא בתוך עשרה טפחים אע"ג שאין בה חלל של עשרה טפחים. מתרצת הגמרא: אֶלָּא מִבֵּית עוֹלְמִים גָּמַר – שיעור זה שצריך שיהיה בגובה הסוכה חלל עשרה טפחים נלמד מבית המקדש שבנה שלמה, דִּכְתִיב (מלכים א' ו ב) 'וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לַה' שִׁשִּׁים אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים רָחְבּוֹ וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ', הרי שגובה בית המקדש שבנה שלמה היה שלושים אמה, וּכְתִיב (שם ו כו) בעניין גובה הכרובים שהיו בבית המקדש 'קוֹמַת הַכְּרוּב הָאֶחָד עֶשֶׂר בָּאַמָּה וְכֵן הַכְּרוּב הַשֵּׁנִי', וכיון שהכרובים בבית המקדש היו עומדים על רצפת הבית ולא על הכפורת, נמצא שהכרובים היו עומדים בשליש מגובה הבית [שהרי גובה הבית כולו שלושים אמה וגובה הכרובים עשר אמות], וְתַנְיָא – שנינו בברייתא שגובה הכרובים במשכן נלמד מגובה הכרובים שהיה במקדש שלמה, מָה מָּצִינוּ – כשם שמצינו שבְּבֵית עוֹלָמִים כְּרוּבִים בְּשָׁלִישׁ הַבַּיִת הֵן עוֹמְדִין, בְּמִשְׁכָּן נַמִּי כְּרוּבִים בְּשָׁלִישׁ הַבַּיִת הֵן עוֹמְדִין – גם במשכן הגיע ראש הכרובים לשליש מגובה המשכן, ומחשבת הגמרא את גובה הכרובים במשכן, גובה המִּשְׁכָּן כַּמָּה הָוֵי עֶשֶׂר אַמּוֹת, דִּכְתִיב (שמות כו טז) 'עֶשֶׂר אַמּוֹת אֹרֶךְ הַקָּרֶשׁ', ועשר אמות כַּמָּה טפחים הָוֵי לְהוּ, שִׁיתִּין פּוּשְׁכֵי – ששים טפחים [שכל אמה היא ששה טפחים], ואם כן תִּלְתֵּיהּ – שליש גובה המשכן כַּמָּה הָוֵי, עֶשְׂרִים פּוּשְׁכֵי – עשרים טפחים, דַּל – הסר מעשרים טפחים אלו עֲשָׂרָה טפחים של גובה דְּאַרְזָן [כפי שביארה הגמרא לעיל שהארון גובהו תשעה טפחים והכפורת טפחן], אם כן פָּשׁוּ לְהוּ – נשאר לגובה הכרובים שהגיעו עד שליש הבית – עֲשָׂרָה טפחים, וּכְתִיב 'וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת', ומבואר בפסוק זה שקַרְיֵיהּ רַחֲמָנָא כְּכָלָּה לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרָה – שהתורה קוראת סכך לכרובים שמסוככים על חלל של עשרה טפחים, והוא הדין לגבי סכך הסוכה שצריך שיהיה תחתיו חלל של עשרה טפחים. אלא שעדיין מקשה הגמרא, מַמַּאי דְּנַדְפֵּינְהוּ עֵילָוֵי רֵישַׁיְיהוּ קָיְימֵי – מנין שכנפיהם היו פרושות מעל ראשיהם והיה ביניהם ועד הכפורת עשרה טפחים, דִּלְמָא לַהֲדֵי רֵישַׁיְיהוּ קָיְימֵי – שמא כנפיהם היו פרושות במקביל לראשיהם והכנפים עצמם גם היו כלולים בעשרה טפחים אלו, ונמצא שלא היה מתחתיהם חלל של עשרה טפחים. מתרצת הגמרא: אָמַר רַב אַחָא בַּר יַעֲקֹב, 'לְמַעְלָה' כְּתִיב – לשון הפסוק הוא 'וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פֹּרְשֵׂי כְנָפַיִם לְמַעְלָה' ומשמעותו היא שהיו הכנפים פרושות 'מעל' ראשי הכרובים [שגובהם עשרה טפחים], ונמצא בין הכנפים לכפורת חלל של עשרה טפחים. שואלת הגמרא: מנין שהיו הכנפים בסמוך להם והחלל שמתחתיהם היה רק עשרה טפחים, וְאֵימָא דְּמֵידְלֵי טוּבָא – שמא היו פרושים הכנפים בגובה רב מעל ראשיהם. מתרצת הגמרא: מִי כְּתִיב 'לְמַעְלָה' 'לְמַעְלָה' – שתי פעמים, שמשמעותו שהיו הכנפים גבוהים הרבה מהכרובים, הלא נכתב 'למעלה' פעם אחת, ומשמעותו שהיו הכנפים פרושים מעל ובסמוך לראשי הכרובים, ונמצא החלל שביניהם עשרה טפחים. ממשיכה הגמרא ומקשה: חֲנָיָא – חשבון זה עולה יפה רק לְפִי שיטת רַבִּי מֵאִיר דְּאָמַר כָּל מידת הָאַמּוֹת שהיו במשכן חָיְיסָא מודדים באמות בֵּינוֹנִיּוֹת של ששה טפחים, ולפי דבריו אכן נמצא שגובה הארון שהוא אמה וחצי היינו תשעה טפחים, וביחד עם הכפורת גובהו עשרה טפחים, ונותר עד לגובה שליש הבית עשרה טפחים. אֶלָּא לְרַבִּי יְהוּדָה דְּאָמַר שרק אַמָּה שֶׁל מדידת הַבִּנְיָן היתה של שִׁשָּׁה טְפָחִים, וְאילו אמה שֶׁל מדידת הַכֵּלִים היתה של חֲמִשָּׁה טפחים, מַאי אִיכָּא לְמֵימַר, הלא לפי דבריו נמצא שגובה אֲרוֹן וְכַפּוֹרֶת כַּמָּה הָוֵי לְהוּ תַּמְנְיָא וּפַלְגָא – גובה הארון אמה וחצי שווה לשבעה וחצי טפחים, ובנוסף לטפח של הכפורת נמצאו יחדיו שמונה וחצי טפחים, וכיון שהכרובים היו מגיעים עד שליש הבית שהוא עשרים טפחים, נמצא שמכנפי הכרובים עד הארון פָּשׁוּ לְהוּ חַד סָרֵי וּפַלְגָא – נשאר חלל של אחד עשר טפחים ומחצה, ואם כן אֵימָא – אמור גם לגבי סוּכָּה שלא תוכשר לפי רבי יהודה עַד דַּהֲוָיָא – עד שיהיה גובה חללה חַד סָרֵי וּפַלְגָא – אחת עשרה וחצי טפחים.

מסיקה הגמרא: אֶלָּא – אכן לְרַבִּי יְהוּדָה שיעור עשרה טפחים בסוכה לא נלמד מהמקראות, אלא הִלְכְתָא גְּמִירֵי לָהּ – נלמד מהלכה למשה מסיני, כמו דְּאָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַשִׁי אָמַר רַב, שִׁיעוּרִין – שיעורי התורה כגון אכילת איסור שהוא בכזית ושיעור כותבת הגסה באכילת יום הכיפורים, וכן חֲצִיצִין – דין חציצה הפוסלת בטבילה, וּמְחִיצִין – הלכות שיעור גובה מחיצת הסוכה ושאר הלכותיה, נאמרו הֲלָכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי.

מקשה הגמרא על דברי רבי חייא בר אשי ששיעורם של האיסורים נלמד מהלכה למשה מסיני: וכי שִׁיעוּרִין נלמדו מהלכה למשה מסיני, והלא דְּאוֹרַיְיתָא נִינְהוּ – הלא למדים זאת ממקרא בתורה, דִּכְתִיב (דברים ח ח) בשבחה של ארץ ישראל: 'אֶרֶץ חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ', וְאָמַר רַב חָנִין כָּל הַפָּסוּק הַזֶּה לִלְמוֹד ממנו הלכות שִׁיעוּרִין נֶאֱמַר, וזהו שבחה של ארץ ישראל שמשערים בפירותיה איסורין שבתורה. א. ממה

המשך בעמוד קלא

שנאמר 'חַטָּה' למדים שיעור טומאה לְשוהה בבַּיִת הַמְּנוּגָּע – כל הנכנס לבית הנגוע בצרעת נטמא, ככתוב (ויקרא יד מו) 'וְהַבָּא אֶל הַבַּיִת כָּל יְמֵי הִסָּגְרוֹ אֹתוֹ יִטְמָא עַד הָעָרֶב'. טומאה זו נאמרה על כל הנכנס לבית, הן אדם והן כלים. אולם מצינו חילוק בין כלים [בגדים] שנכנסו לבית בפני עצמם, לכלים שנכנסו לבית בעוד האדם לבוש בהם, שכלים הנכנסים לבית בפני עצמם הרי הם בכלל 'והבא אל הבית' ונטמאים מיד בכניסתם אפילו לא שהו שם כלל, מה שאין כן כלים שנכנסו לבית בעוד האדם לבוש בהם, אף על פי שהאדם נטמא מיד עם כל זאת אין בגדיו נטמאים עד שישהה בבית שיעור אכילה כדלהלן, דִּכְתִיב הַנִּכְנָם לְבֵית הַמְּנוּגָּע, וְכֻלָּיו – בגדיו, מונחים עַל כְּתֵפָיו, כלומר שאינו לבוש בבגדיו, וּכמו כן אוחז מַגְבַּלְיו וַמַּבְעוֹתָיו בְּיָדוֹ, דינו שהוּא עצמו, וְהֵן – כליו סנדליו וטבעותיו, טְמֵאִין מִיָּד בשנכנס, ואפילו יצא מיד ולא שהה בבית כלל.